

Sandoy

Gravgangur eftir plássi:

Yvir 100 fólk hava biðið um arbeiði

Sandoyingar hava fingið vónina aftur. Teir eru livnaðir upp og tað merkist alla staðni, at røringur er komin í aftur. Men tað er heldur onki løgið, tí um ein mánaða sleppa teir aftur til arbeiðis

ÁKI BERTHOLDSEN

– Tað er eitt sindur meiri at gera við virkini, enn vit roknaðu við. Men vit vóna, at vit kunnu byrja at taka ímóti fiski um ein mánaða, báði í Skopun og á Sandi.

Og tað verður ein dagur, sandoyingar hava gleitt seg til nú í nógv ár. Dagurin tá ið arbeiðið aftur verður á teimum báðum flakavirkjunum í Sandoyinni.

Síðani Fiskavirking stongdi virkini, hefur verið øskukalt í Sandoyinni.

Men virkini í Sandoyinni vóru ikki ímillum tey, sum Fiskavirking tók við sær, tá ið hon varð endurreist fyrr í ár.

Hinvegin vóru tey millum tey, sum Føroya Banki kom at sita eftir við, og síðani skuldi royna at selja.

Tað hevur ikki eydnast enn, men í summum leigaði Delta Seafood á Tvøroyri bæði virkini í Sandoyinni frá bankanum.

Síðani hevur verið arbeiðt uppá at gera virkini klár aftur at taka ímóti fiski.

Egil Olsen, stjóri, sigur, at nógv er at fara um á virkjunum, sum hava staðið still í fyra ár, og tað er heldur meiri umfatandi, enn hann fryktaði fyri, báði av timburarbeiði, rørarbeiði, vasking o.a. Men tað gongur so dánt eftir ætlan kortini.

Eini 10-15 fólk hava arbeiðt uppá at gera virkini í stand aftur, og Egil Olsen vónar, at teir kunnu byrja at taka ímóti fiski aftur um ein

mánaða.

Martin Hentze úr Vági verður virkisleiðari á teimum báðum virkjunum.

Hann hevur verið góðskuleiðari hjá Fiskavirking á Toftum.

Gravgangur eftir arbeiði

Og tað skerst ikki burtur, at hetta er nakað, sandoyingar hav trákast eftir leingi, tí áhugin fyri tiltakinum hjá Delta Seafood er øgilgur.

Yvirhøvur er tað sjónligt, at sandoyingar hava fingið vónina aftur, og at bjartskynið er farið at breiða seg, siga fólk haðani, vit hava tosað við.

– Teir eru livnaðir heilt upp, og eru at síggja úti á gøtum, glaðari og í betri lag, enn teir hava verið longi.

Egil Olsen fær bara vátta at sandoyingar fegnir vilja sleppa ígongd.

– Longu nú hava yvir 100 fólk ringt og biðið um arbeiði, sigur Egil Olsen.

Talan er um fólk úr øllum bygum í oynni, báði konur og menn, eins og sandoyingar úr Havn, og enn tá sandoyingar heilt úr Danmark.

Tað er ilt at siga, hvussu nógvum fólki, brúk verður fyri. Men hann roknar við, at tá ið virksemd er komið í fasta legu, verður brúk fyri út ímóti 80 fólki um tilsamans.

Í fyrstuni verður tað helst eitt sindur minni, tí ætlanin er at fara hovliga fram, til alt er fingið í rættlag.

So stöðugt sum tilber
Egil Olsen sigur, at ætlanin er at arbeiða saltfisk á virkinum á Sandi, báði saltfløk og saltfiskur.

Í Skopun er ætlanin at frysta fisk, men kanska verður eitt sindur útlutt festt eisini.

Ætlanin er fyri tað mesta at arbeiða vanlig fiskasløg undir Føroyum, tosk, hýsu og upsa.

Miðað verður eftir at taka ímóti 4.000-5000 tonsum um árið tilsamans.

Miðað verður eisini eftir at hava so stöðugt arbeiði

sum møguligt.

– Saltfiskur og frystur fiskur gevur stöðugari arbeiði enn fesk fiskurin.

– Men kortini koma vit arbeiða undir fortreytum, vit ikki reiðiliga kenna. Tað er t.d. hvussu nógvum fiski, vit fáa fatur í.

Ein trupulleiki

– Men fortreytin fyri at

fáa fatur á fiski, er, at tú ert kappingarførur, og tað mugur vit royna at verða, sigur Egil Olsen.

Hann sigur, at kappingin um fiskin er ómetaliga hørð, so tað skal nógv til.

– Fyri nøkrum árum síðani vóru yvir 20 virki í Føroyum. Nú eru tey seks, átta stór, umframt nøkr smá.

– Men tað verður ikki so

nógv minni fiskað nú, enn tað var tá.

– Trupulleikin er bara tann, at nú fer so nógvur fiskur óvirkaður av landinum.

– Eftir, hvat eg fá upplýst, fara eini 40% av øllum fiskinum óvirkaður av landinum. Hevði tað farið niður í 10%, hevði tað verið munandi meiri áhugavert at

fingist við fiskivinnu, sigur Egil Olsen.

– Men treytin er, at tú ert kappingarførur.

Og Egil Olsen er ikki við uppá at nýða skip at avreiða í Føroyum.

Heldur vildi hann fingið tað laga so, at vit vóru so kappingarfør, at tað loysti seg betri at arbeiða fiskin í Føroyum.

Hann sigur, at tað er nógv ymiskt, sum ger, at kappingarførið í Føroyum er heldur vánaligt afturmóti kostnaðarstøðinum í Bretlandi.

– T.d. hevur flutningskostnaðurin uppá hálvaðru til tvær krónur fyri kilo, stóran týðning, men eisini streymurin. Lønarlagið o.s.fr. gera, at fiskivinnan í Føroyum hevur tað trupult afturmóti bretum.

Men so heldur hann eisini, at meiri átti at verið gjørt við sølu og marknaðarføring.

Eitt nú nevnr hann, at íslendingar eru farnir at útflyta fesk við flogfarið.

Og tað heldur hann eisini, at føroyingar eiga at umhuga.

– Flutningurin má verða í menning alla tíðina.

Fylgir tú ikki við kappingarneytanum, tapir tú, sigur Egil Olsen.

– Og hóast flutningurin er nógv batnaður seinastu árin, er hetta vjór eitt øki, sum átti at blivið ment, heldur hann.

Sumba

Fingu ikki meiri enn 500 pisur

Tað vanliga fyrr var um 1400-1500 pisur, men hendina góð ár hava teir fingið 2000.

Hesi síðstu árin hava teir bara verið í stakkinum av og á.

Hetta var aðru ferð í nógv ár Sumbingar vóru í Seyðstakki, men tað vagnaðist illa

ÁKI BERTHOLDSEN

Týsdagin vóru sumbingar í

Seyðstakki eftir lundapisum, men tað vagnaðist ikki so væl, sum tað plagdi.

Teir fingið ikki meiri enn útvið 500 pisur, og tað er langt undir miðal.

Í fjør vóru sumbingar ikki í Seyðstakki, men í fyrrárið fingi teir næstan 1000 pisur. Tað var fyrstu ferð í nógv ár, teir vóru í stakkinum.

Sumbingar halda, at orsökkin til, at teir fingi so lítið í ár, er at teir vóru so seinir og at pisan er longu farin úr reidrinum.

Tað hevur ikki viðrað at fara fyrr, men hildið varð, at tað loysti seg kortini at fara nú, tí teir roknaðu við, at lundin var seint búgvin í ár av tí, at sildin kom so seint.

Men, sumbingar høvdu forroknað seg eitt sindur, tí tá ið teir komu í stakkin, vísti tað seg at lundin var longu farin úr holuni.

Hinvegin var nógv ritupisa í björgunum, so hon er seinni búgvin, enn vanligt, tí hon skuldi longu verið farin á ólavseku.

Sumbingar siga, at tað vóru ongar deyðar pisur at síggja, og ongi egg, so tað er tekin um, at lundin hevur verið búgvin kortini og at pisan er longu farin úr holuni.

Annars vísti tað seg, at nógvur lundin var til, tí nógv var at síggja.

Tað vil so aftur siga, at lundin á kortini hava fingið nóg mikið av føði, kanska ytri.

Teir vóru níggu mans við í Seyðstakki hesuferð, og fongurin verður býttur í millum teir, sum vóru við.